

3^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:
ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021

Εισαγωγή

Ξεκινώντας ένα υπέροχο ιστορικό ταξίδι...

Κάνοντας μια έρευνα για τα κάστρα της Ελλάδας, ξεκίνησα την αναζήτησή μου από τον τόπο που ζω και θαυμάζω και ανακάλυψα σημαντικές πληροφορίες για την ιστορία του που με εντυπωσίασαν. Ιστορικά μνημεία της Θεσσαλονίκης όπως ο Λευκός Πύργος, το Επταπύργιο, το κάστρο της Ρεντίνας και τα Βυζαντινά τείχη της πόλης, αξίζει να τα επισκεφθεί κανείς για να νιώσει το μεγαλείο τους.

Οι ιστορικές αναφορές σε αυτά και οι πληροφορίες που συγκέντρωσα μου κίνησαν το ενδιαφέρον και θα ήθελα να τα επισκεφθώ σύντομα από κοντά. Ακολουθούν οι χρήσιμες πληροφορίες που βρήκα, με τις εικόνες που με εντυπωσίασαν περισσότερο.

ΚΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΠΤΑΠΥΡΓΙΟ

Το **Φρούριο του Επταπυργίου**, γνωστό και με την οθωμανική ονομασία Γεντί Κουλέ (Yedi Kule), βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο των τειχών της Θεσσαλονίκης, εντός της Ακρόπολης. Αποτελείται από δύο ενότητες: το βυζαντινό φρούριο, το οποίο συνθέτουν δέκα πύργοι, καθώς και τα νεότερα κτίσματα των φυλακών, που έχουν κτιστεί εντός κι εκτός του φρουρίου. Οι πύργοι της βόρειας πλευράς αποτελούν τμήματα του παλαιοχριστιανικού τείχους της Ακρόπολης, ενώ αυτοί της νότιας προστέθηκαν πιθανότατα κατά τους μεσοβυζαντινούς χρόνους, σχηματίζοντας τον κλειστό πυρήνα του φρουρίου.

Κατά τη δεκαετία του 1890, το φρούριο μετατράπηκε σε φυλακή. Η φυλακή αναφέρεται σε ένα χάρτη του 1899 της πόλης, παρέχοντας έτσι ένα terminus ante quem για την αλλαγή. Γι' αυτή τη μετατροπή συνεπάγεται η απομάκρυνση όλων των προηγούμενων κτιρίων στο εσωτερικό του κάστρου, από τα οποία κανένα ίχνος δεν επιζεί σήμερα. Οι αλλαγές στις οχυρώσεις δεν ήταν σημαντικές, αν και ο πρωταρχικός τους ρόλος αντιστράφηκε: από την προστασία των κατοίκων από την εξωτερική απειλή, τώρα εξυπηρετούσαν την απομόνωση των κρατουμένων από τον έξω κόσμο. Η εσωτερική αυλή ήταν χωρισμένη με φράχτες σε πέντε ξεχωριστές μονάδες. Στα εξωτερικά κτίρια, στη νότια πλευρά του κάστρου, στεγαζόταν η διοίκηση, η φυλακή των γυναικών, και προς τα δυτικά, τα κελιά απομόνωσης. Οι φυλακές του Επταπυργίου είχαν αποκτήσει κακή φήμη κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Μεταξά, της Κατοχής, και σε όλη την μεταπολεμική περίοδο, ιδίως στον Ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο και την χούντα των συνταγματαρχών.

Ο εσωτερικός χώρος αναδιαμορφώθηκε και προστέθηκαν εγκαταστάσεις και εξωτερικά του κτηρίου. Το 1989 οι φυλακές μεταφέρθηκαν στα Διαβατά, και το Επταπύργιο αποδόθηκε στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού. Τα

τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια για να αναστηλωθεί και στο χώρο πραγματοποιούνται καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Ο **Λευκός Πύργος** της Θεσσαλονίκης είναι οχυρωματικό έργο οθωμανικής κατασκευής του 15ου αιώνα (χτίστηκε πιθανόν μεταξύ 1450-70). Σήμερα θεωρείται χαρακτηριστικό μνημείο της Θεσσαλονίκης και είναι ό,τι έχει σωθεί από την κατεδαφισμένη οθωμανική οχύρωση της πόλης. Η σημερινή μορφή του πύργου αντικατέστησε βυζαντινή οχύρωσής του 12ου αιώνα για να χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια ως κατάλυμα φρουράς Γενιτσάρων και ως φυλακή θανατοποινιτών. Έχει 34 μέτρα ύψος και 70 μέτρα περίμετρο. Ο Λευκός Πύργος έχει θέα την παραλία της Θεσσαλονίκης. Ο Λευκός Πύργος είναι κυλινδρική κατασκευή με ύψος 33,9 μέτρα και διάμετρο 22,7 μέτρα. Έχει έξι ορόφους, οι οποίοι επικοινωνούν με εσωτερικό κλιμακοστάσιο, το οποίο ελίσσεται κοχλιωτά και σε επαφή με τον εξωτερικό τοίχο. Με αυτό τον τρόπο, σε κάθε όροφο υπάρχει μια κεντρική κυκλική αίθουσα διαμέτρου 8,5 μέτρων, με την οποία επικοινωνούν μικρότερα τετράπλευρα δωμάτια, ανοιγμένα στο πάχος του εξωτερικού τοίχου. Ο έκτος όροφος έχει μόνο κεντρική αίθουσα και έξω από αυτήν ένα δώμα με θέα του τοπίου γύρω από τον πύργο. Η ύπαρξη τουαλετών, τζακιών και αγωγών καπνού υποδηλώνει πως ο πύργος προοριζόταν όχι μόνο ως αμυντικό έργο αλλά και ως στρατιωτικό κατάλυμα.

Κατά την Τουρκοκρατία έγιναν προσθήκες και τροποποιήσεις στα τείχη της πόλης, στα οποία εντάσσεται και ο Λευκός Πύργος, μαζί με το Επταπύργιο και τον Πύργο της Αλύσεως ή Πύργο Τριγωνίου. Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς χτίστηκε, στη θέση προϋπάρχοντος βυζαντινού πύργου, ο οποίος συνέδεε το ανατολικό τμήμα της οχύρωσης της Θεσσαλονίκης (που σώζεται και σήμερα), με το θαλάσσιο (το οποίο κατεδαφίστηκε το 1867). Παλιότερα επικρατούσε η άποψη πως ήταν έργο των Βενετών αλλά πλέον η σύγχρονη ιστοριογραφία δέχεται το κτίσμα ως οθωμανικό.

Έχει διατυπωθεί η υπόθεση πως αρχιτέκτονας του Πύργου ήταν ο φημισμένος Μιμάρζινάν, βάσει της ομοιότητας με ανάλογο πύργο στην Αυλώνα της Αλβανίας, ο οποίος κτίστηκε τη δεκαετία του 1530. Χρονολόγηση κορμών ξύλου που χρησιμοποιήθηκαν στο Λευκό Πύργο έδειξε ότι κόπηκαν το έτος 1535 αλλά υπάρχει η πιθανότητα οι κορμοί να χρησιμοποιήθηκαν σε εκτεταμένη επισκευή του μνημείου. Όλα αυτά δείχνουν τις δυσκολίες στη χρονολόγηση μνημείων της οθωμανικής στρατιωτικής αρχιτεκτονικής της εποχής της Αναγέννησης.

Γύρω από τον πύργο υπήρχε χαμηλός οκταγωνικός περίβολος (προτείχισμα) με τρεις επίσης οκταγωνικούς πύργους, το οποίο κατεδαφίστηκε στις αρχές του 20ου αι. Ο περίβολος αυτός χρησίμευε κυρίως για να προστατεύει τον Πύργο από τη θάλασσα αλλά θεωρείται πιθανή η χρήση του και για την τοποθέτηση βαρέων πυροβόλων τα οποία θα έλεγχαν την ακτογραμμή και το λιμάνι.

Επειδή πολύ συχνά η όψη του Πύργου βαφόταν με αίμα και υπήρχαν πολλά θύματα από Οθωμανούς βασανιστές και εκτελεστές αλλά και εκτελέσεις των φυλακισμένων από τους Γενίτσαρους, εκείνη την περίοδο μέχρι και το τέλος του 19ου αιώνα ο Πύργος είχε

ονομαστεί «Πύργος του Αίματος». Όταν οι Έλληνες κατέλαβαν τη Θεσσαλονίκη το 1912 κατά τη διάρκεια του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, ο Πύργος είχε λευκό χρώμα, όπως και ονομάστηκε, γεγονός που συμβόλιζε τον καθαρισμό.

Το 1912 μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το μνημείο περιήλθε στην κυριότητα του ελληνικού δημοσίου και στην κορυφή του υψώθηκε η ελληνική σημαία με ιστό το κεντρικό κατάρτι, λάφυρο-τρόπαιο από το βυθισμένο στον Θερμαϊκό, από το τορπιλλοβόλο Τ-11 του Νικολάου Βότση, τουρκικό θωρηκτό «Φετίχ-Μπουλέν». Το Ναυτικό, λόγω της καίριας θέσης της Θεσσαλονίκης και του Λευκού Πύργου, εγκατέστησε σταθμό ασυρμάτου τύπου σπινθήρα (sparktransmitter) με κεραία τον ιστό της σημαίας του Λευκού Πύργου. Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Λευκός Πύργος στέγαζε το κέντρο διαβιβάσεων των Συμμάχων, ενώ το 1916 χρησιμοποίησαν έναν όροφο του για τη φύλαξη αρχαιοτήτων από αρχαιολογικές εργασίες στη ζώνη ευθύνης του βρετανικού εκστρατευτικού σώματος. Τα επόμενα χρόνια, μέχρι και το 1983, ο Λευκός Πύργος χρησιμοποιήθηκε ως χώρος εγκατάστασης της αεράμυνας της πόλης, ως εργαστήριο Μετεωρολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ως έδρα των συστημάτων Ναυτοπροσκόπων της πόλης. Στις 25 Μαρτίου του 1927 ο πρωτοπόρος ραδιοφωνικός παραγωγός Χρίστος Τσιγγιρίδης (1877-1947) πραγματοποίησε την πρώτη του ραδιοφωνική εκπομπή με την κεραία του Ναυτικού που ήταν εγκατεστημένη στο κτήριο.

Από το 1983 έως το 1985, η εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων συντήρησε και αναστήλωσε το, εσωτερικά αλλοιωμένο από τις επεμβάσεις που προκλήθηκαν από τις διάφορες χρήσεις των νεότερων χρόνων, μνημείο και το διαμόρφωσε ενόψει των εορτασμών για τα 2.500 χρόνια από την ίδρυση της Θεσσαλονίκης, σε εκθεσιακό χώρο με σκοπό να στεγάσει μια μόνιμη έκθεση αφιερωμένη στη βυζαντινή ιστορική περίοδο της πόλης. Η αναστήλωσή και μετατροπή του πύργου σε εκθεσιακό κέντρο βραβεύτηκε το 1988 από τη Euroρα Nostra.

ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ

Το **Κάστρο της Ρεντίνας** βρίσκεται επάνω στην κορυφή ενός λόφου, δίπλα στο Ρήχιο ποταμό, στην δυτική είσοδο των Στενών της Ρεντίνας ή Μακεδονικών Τεμπών. Κατοικήθηκε συνεχώς από τα αρχαιότερα χρόνια μέχρι τα πρώτα χρόνια της τουρκοκρατίας, οπότε εγκαταλείφθηκε γιατί είχε υποβαθμιστεί πια η στρατηγική σημασία του και οι Τούρκοι επέλεξαν για τόπο εγκαταστάσεώς τους τη γειτονική Βόλβη. Ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στο λόφο μαρτυρούνται από ευρήματα της νεολιθικής εποχής. Η κατοίκηση συνεχίζεται αδιάλειπτα ως την ύστερη αρχαιότητα. Τότε, και συγκεκριμένα περί το 450 μ.Χ πραγματοποιείται η πρώτη οχύρωση. Αργότερα, ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός (527-565) ενισχύει τις οχυρώσεις και επανιδρύει το κάστρο. Από το 570 οι Σλάβοι διασχίζουν το Δούναβη προς τον νότο και κατά τη διάρκεια του 7ου αιώνα, δεν αρκούνται πλέον σε επιδρομές, αλλά εγκαθίστανται σε μεγάλες ομάδες στην ερημωμένη ύπαιθρο. Δημιουργούν νησίδες πληθυσμού, τις Σκλαβηνίες οι οποίες έχουν δική τους οργάνωση και ηγεσία. Την κοιλάδα του Ρήχιου επικοιζει το βαρβαρικό φύλο των Ρηγγίνων, οι οποίοι όμως πιθανότατα ήταν βλάχικης καταγωγής και συμπαρασύρθηκαν από την κάθοδο των Σλάβων.

Επόμενος σταθμός στην ιστορία της Ρεντίνας, ο οποίος φανερώνει και την ουσιαστική καμπή στη ζωή του κάστρου, είναι η ανακήρυξή της σε έδρα επισκοπής περί το 900 (σύμφωνα με τη Νεαρά XVI του Λέοντος Σοφού (886-907)). Ο επίσκοπος Λητής ονομάζεται πλέον "Λητής και Ρεντίνης" και εγκαθίσταται στη Ρεντίνα, καθώς η Λητή έχει παρακμάσει και εγκαταλείφτει μετά τις επιδρομές και τις επακόλουθες μετακινήσεις πληθυσμών. Κατά το 10ο αιώνα τα τείχη επισκευάζονται, δημιουργείται το υπόσκαφο κλιμακοστάσιο και ανοικοδομείται ο κύριος όγκος των κατοικιών και των δημοσίων κτιρίων. Το κάστρο ακολουθεί την ιστορική πορεία της Μακεδονίας κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο. Η Ρεντίνα πέφτει διαδοχικά στους Σέρβους (π.1345), στους Έλληνες (1371), στους Τούρκους (1383), ξανά στους Έλληνες (1402) και οριστικά στους Οθωμανούς (πριν το 1423). Με την τελική κατάκτηση από τους Τούρκους αρχίζει η παρακμή του κάστρου που θα οδηγήσει στην οριστική εγκατάλειψή του. Οι ανασκαφές στο οχυρωμένο Βυζαντινό οικισμό της Μυγδονικής Ρεντίνας ξεκίνησαν το 1976 από το Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με την εποπτεία της Ενάτης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και με επιστημονική ευθύνη του καθηγητή Ν.Κ. Μουτσόπουλου και συνεχίζονται έως και σήμερα. Η ολοκλήρωση των αρχαιολογικών στρωματογραφικών τομών σε διάφορα σημεία της δυτικής πλευράς του λόφου, απέδωσε στα κατώτατα στρώματα άφθονα εργαλεία και άλλα αντικείμενα νεολιθικής εποχής, αρχαϊκά ειδώλια και όστρακα αγγείων που χρονολογήθηκαν από την κλασική μέχρι την ρωμαϊκή και την παλαιοχριστιανική εποχή. Στο σύνολο των ευρημάτων συγκαταλέγονται τουλάχιστον 2.000 ελληνικά νομίσματα, 400 αγγεία εξαιρετικής τέχνης, καθώς και ελληνικές επιγραφές.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα **Βυζαντινά τείχη της Θεσσαλονίκης** έχουν σήμερα μήκος περίπου 4 χιλιομέτρων, αλλά η αρχική περίμετρος που κάλυπταν ήταν 8 χιλιόμετρα και το ύψος τους ήταν 10-12 μέτρα. Το τείχος για πολλούς αιώνες περιέβαλλε την πόλη, περιλαμβάνοντας στη νοτιοδυτική πλευρά προς το Θερμαϊκό κόλπο παραθαλάσσια τείχη, τα οποία όμως σήμερα δεν υπάρχουν. Στη βορειοανατολική πλευρά ανεβαίνει προς τα υψώματα, περιλαμβάνοντας ακρόπολη, μέσα στην οποία βρίσκεται και το αμυντικό σύμπλεγμα του Επταπυργίου.

Στο δυτικό και ανατολικό τείχος υπάρχουν τριγωνικοί πρόβολοι, ενώ στα πιο ψηλά σημεία και ιδίως στο τμήμα που χωρίζει την ακρόπολη από την πόλη υπάρχουν ορθογώνιοι πύργοι. Το χτίσιμο τους περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες σειρές τούβλων και πετρωμάτων διακοσμημένες με χριστιανικά (σταυρούς) και αρχαιοελληνικά σύμβολα (απεικονίσεις του ήλιου, ρόμβους). Επίσης, στο δυτικό τμήμα, στην οδό Κλαυδιανού υπάρχουν πολλά επάλληλα πλίνθινα τόξα. Στα τείχη υπάρχουν σήμερα περίπου 50 πύργοι. Μεταξύ αυτών οι κυριότεροι, βυζαντινής περιόδου, είναι: στα δυτικά ο *Πύργος του Κλαυδιανού*, στα νότια ο *Πύργος το Αναγλύφου*, στα ανατολικά ο πύργος του Ορμίσδα και στα βόρεια τείχη ο *Πύργος του Ανδρόνικου Λαπαρδά*. Επίσης, κατά την οθωμανική περίοδο κατασκευάζονται κυλινδρικού σχήματος πύργοι όπως στο νοτιοανατολικό άκρο ο Λευκός Πύργος και στο βορειοανατολικό άκρο ο *Πύργος της Αλύσεως* ή *Πύργος του Τριγωνίου* (15ος αι.) και στο νοτιοδυτικό άκρο των τειχών ο πολυγωνικός Πύργος του Τοπ Χανέ. Παρόμοιας τεχνοτροπίας είναι και τα βυζαντινά τείχη που σώζονται στην Κωνσταντινούπολη.

Σήμερα αποτελούν ιδιαίτερο και αξιόλογο μνημείο της Θεσσαλονίκης, ενώ έχουν χαρακτηριστεί επίσημα ως Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς από την Ουνέσκο.

ΚΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ

Κοντά στον νομό της Θεσσαλονίκης υπάρχουν εντυπωσιακά ιστορικά κάστρα στο νομό της Καβάλας όπως: το Κάστρο του Αερικού, η Ακρόπολη του Ακοντίσματος, το Οχύρωμα του Ακροποτάμου, ο Πύργος της Απολλωνίας, οι Φίλιπποι και πολλά άλλα οχυρά ή φρούρια της περιοχής, όμως υπάρχουν πληροφορίες μόνο για κάποια από αυτά.

ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ

Ο Πύργος της Απολλωνίας ή Πύργος των Ελευθερών βρίσκεται σε παραλιακό λόφο 27 χιλιόμετρα ανατολικά των εκβολών του ποταμού Στρυμόνα στο Θρακικό Πέλαγος. Ο μικρός οικισμός του Πύργου, περίπου 700 μ. βορειοανατολικά του πύργου, πήρε το όνομά του από το κτίριο. Ο πύργος χρονολογείται στην ύστερη βυζαντινή περίοδο, τον 14ο αιώνα. Βρίσκεται νότια του δρόμου Θεσσαλονίκης - Καβάλας σε έναν χαμηλό χωματίνο λόφο. Ο τόπος του, του παρέχει εξαιρετική γεωγραφική θέση. Ο πύργος είναι τετράγωνος, με διαστάσεις 11 επί 12 μέτρα, και χτισμένος με προσεγμένη τοιχοποιία από τραχιές πέτρες, με πολλαπλά ή μεμονωμένα τούβλα στις κατακόρυφες και οριζόντιες αρθρώσεις, και με πελεκητούς λίθους στις γωνίες. Οι ζώνες τεσσάρων σειρών τούβλων υποδηλώνουν τα επίπεδα του δεύτερου και τρίτου ορόφου.

Ο πύργος σώζεται σε καλό βαθμό. Η είσοδος του είναι 2 μέτρα πάνω από το έδαφος και βλέπει νότια προς τη θάλασσα. Επίσης, περιλαμβάνει τον όροφο εισόδου, ένα ισόγειο από κάτω ως υπόγειο, και τρεις επιπλέον ορόφους παραπάνω. Το υπόγειο, ο πρώτος (είσοδος) και ο δεύτερος όροφος χωρίστηκαν με ξύλινα δάπεδα, όπως φαίνεται από τις σωζόμενες θήκες των δοκών, ενώ ο δεύτερος και ο τρίτος από έναν πέτρινο θόλο, υποστηριζόμενο από σφαιρικά τρίγωνα. Ο τρίτος και ο τέταρτος όροφος πιθανότατα χωρίζονταν από ξύλινο πάτωμα. Στον ανατολικό τοίχο του δαπέδου υπάρχουν δύο κόγχες, μέρος του παρεκκλησίου του πύργου. Ο πύργος διαθέτει μεγάλα τοξωτά παράθυρα σε όλες τις πλευρές.

ΦΙΛΙΠΠΟΙ

Οι **Φίλιπποι** ήταν αρχαία πόλη της Ανατολικής Μακεδονίας με αρχικό όνομα *Κρηνίδες*. Βρίσκεται στον σημερινό Νομό Καβάλας. Στα ρωμαϊκά χρόνια οι Φίλιπποι ήταν η σπουδαιότερη πόλη της ανατολικής Μακεδονίας, χτισμένη σε πολύ στρατηγική θέση και στο μέσο μιας πλούσιας σε αγαθά περιοχής. Μετά τη μάχη των Φιλίππων (το 42 π.Χ) μετατράπηκε σε ρωμαϊκή αποικία και αποικίστηκε από Ρωμαίους βετεράνους στρατιώτες, δύο φορές. Ο πρώτος αποικισμός έγινε, αμέσως μετά τη μάχη, με εντολή του Αντώνιου και πήραν μέρος σε αυτόν απόμαχοι του ρωμαϊκού στρατού. Ο δεύτερος αποικισμός, στον οποίο συμμετείχαν και Ιταλοί πολίτες, έγινε μετά τη ναυμαχία του Άκτιου (31 π.Χ.) με εντολή του Οκταβιανού Αυγούστου. Η ανασκαφική έρευνα άρχισε στους Φιλίππους στα 1914, από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η Αρχαιολογική Υπηρεσία και η Αρχαιολογική Εταιρεία διενήργησαν συστηματικές ανασκαφές. Το 1962 ανακαλύφθηκε στους Φιλίππους πλήθος ευρημάτων.

ΚΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ

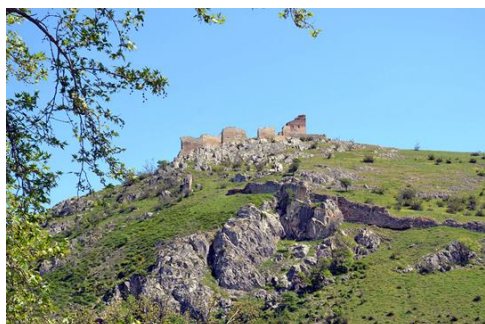
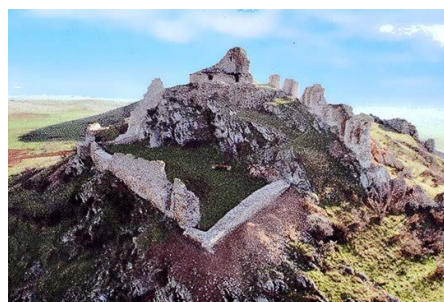
Σε πολύ κοντινή απόσταση από τον νομό Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα στο νομό του Κιλκίς, μπορεί κανείς να θαυμάσει αρχαία κάστρα όπως το Γυναικόκαστρο.

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΟΚΑΣΤΡΟ

Το **Παλιό Γυναικόκαστρο** βρίσκεται 15 χλμ. ΝΔ από το Κιλκίς, 45 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη και 19 χλμ. από το Πολύκαστρο και ανήκει στο Δήμο του Κιλκίς. Το Παλιό Γυναικόκαστρο συνδέεται με ασφαλτοστρωμένο δρόμο και έχει τακτική συγκοινωνία με το Κιλκίς και τη Θεσσαλονίκη. Το 1922 ο πληθυσμός ήταν 2.000 κάτοικοι ενώ σήμερα δεν υπερβαίνουν τους 1.000, εκ των οποίων μόλις οι 500 είναι μόνιμοι κάτοικοι. Ο υπόλοιπος πληθυσμός μετανάστευσε σταδιακά στο Κιλκίς, στη Θεσσαλονίκη ή στην Γερμανία. Η κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Το Παλιό Γυναικόκαστρο είναι χτισμένο στα θεμέλια του Γυναικοκάστρου. Πρόκειται για παλιό οικισμό, με συνέχεια από την εποχή του Βυζαντίου. Στα μέσα του 15ου αιώνα, γύρω στο 1450 είχε 20 οικίες χριστιανών και 31 οικίες μουσουλμάνων. Οι Έλληνες κατοικούσαν στο χωριό, έως το 1907. Έπειτα, πολλοί εγκαταστάθηκαν στο Ζευγολατειό Κορινθίας.

Το Π. Γυναικόκαστρο είναι γνωστό χάρη στα ερείπια του κάστρου του. Ισχυρός προμαχώνας της Θεσσαλονίκης που απέχει 45 χλμ. βόρεια αυτής, εποπτεύει την περιοχή μεταξύ των ποταμών Γαλλικού και Αξιού. Το φρούριο υψώνεται σε φυσικό απόκρημνο λόφο, σε υψόμετρο 200 [μέτρων και έχει έκταση περίπου 25 στρεμμάτων, που περικλείονται από λιθόκτιστα τείχη. Στην κορυφή του κάστρου υπάρχει ο πύργος και πάνω στα τείχη φαίνονται ακόμα οι θέσεις αμύνης. Στο δυτικό τμήμα και εντός των τειχών υπάρχει πηγάδι με διάμετρο 2 μέτρων και βάθος 28 μέτρων. Μέρος του πηγαδιού φαίνεται να είναι καλυμμένο από μάζα, εκτιμώντας πως το πραγματικό του βάθος φτάνει τα 70 μέτρα, σύμφωνα με πληροφορίες των κατοίκων. Σύμφωνα με αυτές επίσης, εικάζεται πως κατά το 1922 υπήρχε ξύλινο πάτωμα στο βάθος του, ενώ κατ' άλλους λέγεται πως απ' το βυθό του πηγαδιού υπήρχε στοά εξόδου, η οποία κατέληγε σε παρακείμενο ποταμό.

Κλείνοντας, αξίζει να πούμε ότι τα κάστρα της Ελλάδας είναι πολλά ακόμη και βρίσκονται στους περισσότερους νομούς της. Η πληροφόρησή μας για αυτά είναι μια υπέροχη εμπειρία και μας δίνει την ευκαιρία να γνωρίσουμε περισσότερα πράγματα για την χώρα μας.

ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- <https://el.wikipedia.org>
- www.travelstyle.gr
- www.google.com
- www.kastra.eu
- www.cnn.gr
- <http://sites.google.com>
- www.e-istoria.com
- <http://protostrator.blogspot.com>
- <https://advroutes.blogstop.com>
- www.kavalapost.gr
- www.visitgreece.gr